

Cvičitel/cvičitelka koní pro hiporehabilitaci (kód: 41-130-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Organizace hiporehabilitace v souladu s legislativou v ČR	4
Zápis a vedení chovatelské a jiné evidence v souladu s legislativou v chovu koní	3
Posuzování vlastností koní s ohledem na využití v hiporehabilitaci	4
Zajišťování pohody koní využívaných v hiporehabilitaci	4
Péče o zdraví a zajišťování výživy koní využívaných pro hiporehabilitaci	4
Výcvik a příprava koně využívaného v hiporehabilitaci	4
Charakteristika hledisek výběru koně pro jednotlivé typy postižení klientů	4
Příprava koně pro transport, nakládání, přeprava koní	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Organizace hiporehabilitace v souladu s legislativou v ČR

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat principy zooterapie včetně působení koní	Písemné ověření
b) Uvést vývoj hiporehabilitace u nás a ve světě v souladu s platnou legislativou	Písemné ověření
c) Charakterizovat jednotlivé obory hiporehabilitace včetně kompetencí členů realizačních týmů	Písemné ověření
d) Popsat podmínky pro realizaci provozu hiporehabilitace a management střediska hiporehabilitace	Písemné ověření
e) Vyjmenovat potřebnou dokumentaci střediska hiporehabilitace	Písemné ověření
f) Vysvětlit zásady bezpečnosti v rámci provozu hiporehabilitace, vyjmenovat příslušné předpisy BOZP, požární předpisy, vnitřní provozní směrnice	Písemné ověření
g) Orientovat se v právních náležitostech provozu hiporehabilitace včetně pojištění	Písemné ověření
h) Charakterizovat etický kodex pracovníka v hiporehabilitaci	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zápis a vedení chovatelské a jiné evidence v souladu s legislativou v chovu koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat organizaci chovu koní v ČR	Písemné ověření
b) Vyjmenovat dokumentaci příslušející ke koni, popsat vedení evidence včetně organizace zodpovědné za evidenci	Písemné ověření
c) Popsat identifikaci a označování koní v souladu s platnou legislativou, průkaz koně	Písemné ověření
d) Zaevidovat příslušné záznamy do registru koní v hospodářství, do prvotní chovatelské evidence	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování vlastností koní s ohledem na využití v hiporehabilitaci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat plemena koní využívaná v hiporehabilitaci, specifikovat jejich zvláštnosti a využití	Ústní ověření
b) Popsat anatomii koně s důrazem na pohybový aparát, fyziologii koně	Ústní ověření
c) Popsat vliv pohlaví a pohlavních projevů na využití koní v hiporehabilitaci	Ústní ověření
d) Popsat exteriér koně včetně postojů	Ústní ověření
e) Popsat vliv exteriérových vad včetně vadných postojů na celkové zatížení pohybového aparátu s ohledem na zapojení koní do hiporehabilitace	Ústní ověření
f) Popsat koně z pohledu biomechaniky - práce hřbetu koně jako balanční plochy	Ústní ověření
g) Provést kineziologický rozbor kroku koně a jeho vliv na jezdce, ovlivnění kroku koně způsobem vedení	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování pohody koní využívaných v hiporehabilitaci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat filosofii využití koní z hlediska etologie a etického pohledu v souladu s řádem České hiporehabilitační společnosti (ČHS) na ochranu koní	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vyjmenovat formy chování koní a atypické formy jejich chování	Písemné a ústní ověření
c) Popsat smyslové vlastnosti koní, způsoby sociální komunikace mezi koňmi a využití těchto poznatků ve vztahu k člověku a během výcviku koně	Písemné a ústní ověření
d) Popsat charakter koně, posoudit jeho temperament, popsat jeho využití při práci s klientem	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vyjmenovat principy a způsoby motivace využívané při výchově a výcviku koní pro hiporehabilitaci	Písemné a ústní ověření
f) Vysvětlit pojem stres a jeho vliv na organismus koně, vyjmenovat indikátory krátkodobého a dlouhodobého stresu u koní	Písemné a ústní ověření
g) Popsat welfare koně a možnosti jeho zajištění pro koně využívané v hiporehabilitaci	Písemné a ústní ověření
h) Posoudit pohodu a momentální stav koně na daném pracovišti	Praktické předvedení
i) Vyjmenovat řády ochrany koní při hiporehabilitačních činnostech organizovaných ČHS	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdraví a zajišťování výživy koní využívaných pro hiporehabilitaci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat trávicí ústrojí koně a fyziologii trávení, popsat význam a potřeby nejdůležitějších živin, minerálních látek a vitamínů	Písemné a ústní ověření
b) Vyjmenovat základní druhy krmiv, posoudit kvalitu 5 předložených vzorků krmiv	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat denní krmný režim pro koně zařazené do hiporehabilitace a živinové potřeby koní pro hipoterapii (HT), aktivity s využitím koní (AVK), psychoterapii s pomocí koní (PPK) s ohledem na využívané plemeno koně	Písemné a ústní ověření
d) Popsat techniku krmení koní a zajištění jejich napájení	Písemné a ústní ověření
e) Posoudit zdravotní stav koně včetně denní kontroly zdravotního stavu	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat základní nemoci a vady koní, rozpoznat příznaky onemocnění a změny v chování nemocného koně	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Změřit tělesnou teplotu, tepovou a dechovou frekvenci a zjištěné údaje vyhodnotit	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Poskytnout první pomoc při drobném i větším zranění koně	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Popsat zásady péče o kopyta a péči předvést	Praktické předvedení a ústní ověření
j) Popsat a předvést metody fyzické rehabilitace koně a principy psychické rehabilitace koně	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Výcvik a příprava koně využívaného v hiporehabilitaci

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní výcvik a specifika speciálního výcviku koně pro účely hiporehabilitace	Písemné a ústní ověření
b) Připravit metodiku přípravy mladého koně pro hiporehabilitaci	Praktické předvedení
c) Připravit metodiku přípravy staršího koně pro hiporehabilitaci - redrezura	Praktické předvedení
d) Popsat kondiční průpravu koně zařazeného do hiporehabilitace	Písemné a ústní ověření
e) Předvést práci s koněm ze země při dodržení zásad přirozené komunikace s koněm	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Předvést lonžování koně, popsat lonžovací pomůcky, pomůcky pro hiporehabilitaci a předvést jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Předvést vedení koně při terapiích - vedení koně u hlavy a vedení na dvou lonžích	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Předvést práci s koněm u speciální rampy při nasedání a sesedání postižené osoby	Praktické předvedení a ústní ověření
i) Vysvětlit využití zápřeže a těžkého tahu při práci s koněm v hiporehabilitaci	Ústní ověření
j) Popsat specifika přípravy koně pro parajezdectví - paradrezuru a paravoltíž	Ústní ověření
k) Předvést práci s koněm při paravoltíži	Praktické předvedení a ústní ověření
l) Ošetřit koně před a po práci	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Charakteristika hledisek výběru koně pro jednotlivé typy postižení klientů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat zásady práce s osobami se specifickými potřebami - s tělesným postižením, se smyslovými vadami, s mentální retardací, s psychicky nemocnými a osobami s poruchou učení a chování	Písemné a ústní ověření
b) Charakterizovat terapeutické přístupy a jejich praktickou aplikaci	Ústní ověření
c) Popsat základní diagnózy klientů využívajících hiporehabilitaci	Písemné a ústní ověření
d) Popsat základní indikace a kontraindikace provádění HT, AVK, PPK a prajezdectví z hlediska výběru koně, jeho přípravy a vedení pro jednotlivá postižení/onemocnění klienta	Písemné a ústní ověření
e) Charakterizovat první pomoc při provádění HT, AVK, PPK, parajezdectví	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava koně pro transport, nakládání, přeprava koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady pohybu koní po veřejných komunikacích podle platné legislativy	Písemné a ústní ověření
b) Popsat a předvést přípravu koně před přepravou	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést příslušné doklady pro přepravu koní	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Ověřování musí být spojeno do navazujících činností vedoucích k ucelenému obrazu cvičitele koní pro hiporehabilitaci.

Zkouška je rozdělena na následující části:

Písemné ověření formou písemného testu

Praktické předvedení a ústní ověření

Součástí zkoušky je písemný test, kterým budou ověřena všechna kritéria, u nichž je uveden způsob ověření "Písemné ověření". Autorizovaná osoba sestaví test náhodným generováním souboru otázek a při přípravě testu zabezpečí vždy různé kombinace pořadí možných odpovědí u jednotlivých otázek. Celkový počet otázek musí být 30. Zadání testu včetně odpovědi uchazeče je součástí záznamů o průběhu a výsledku zkoušky a bude uchováváno v souladu s § 8 vyhlášky č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování profesních kvalifikací

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnotícího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo možné vytvářet dostatečné počty různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

- 1) Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy: Pro každé kritérium existuje několik otázek.
- 2) Pro jednotlivé vygenerované testy: Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.
- 3) Pro úspěšné splnění požadavků testu: Za úspěšné splnění testu se považuje 90 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Při zadávání se doporučují např. tyto činnosti:

Popsat postup výcviku koně, sestavit výcvikový plán s ohledem na tělesnou stavbu a psychiku koně a s důrazem na využití v hiporehabilitaci.

Předvést práci s koněm v boxe, postrojování, čištění.

Předvést koně na ruce.

Předvést vedení koně během terapie alespoň dvěma způsoby, a to u hlavy na uzdečce nabo parellího ohlávce s vodítkem nebo na dvou lonžích.

Předvést práci s koněm u rampy během nasedání a sesedání klienta.

Předvést základní drezurní cviky dle níže uvedené sestavy na drezurním obdélníku o rozměru 20 m x 40 m pod sedlem.

Předvést lonžování koně pro paravoltiž.

Vést jezdeckou hodinu pro AVK a PPK.

Drezurní sestava:

A - vjezd středním krokem

X - stát, pozdrav, středním krokem vchod

C - na pravou ruku

M - pracovní klus lehký 1x kolem

MXK - změnit směr – kroky a rámeček prodloužit

K - pracovní klus lehký

A - velký kruh 1x kolem (20 m)

A - pracovní cval – velký kruh 1x kolem (20 m)

A - přímo

FM - pracovní cval – skoky a rámeček prodloužit

MC - pracovní cval

C - pracovní klus lehký
HXF - změnit směr - kroky a rámeček prodloužit
F - pracovní klus lehký
K - střední krok
EXBXE - kruhy změnit (osmička)
E - přímo
KH - pracovní cval – skoky a rámeček prodloužit
HC - pracovní cval
C - pracovní klus lehký
MXK - změnit směr - kroky a rámeček prodloužit
K - pracovní klus
HK - střední krok, nechat vytáhnout otěže
K - střední krok a otěže zkrátit
A - ze středu
X - stát, pozdrav, odjezd volným krokem na dlouhé otěže

Při plnění úkolů formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů s ohledem na postižené pacienty a dodržování BOZP při práci se zvířaty. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s koňmi pro hiporehabilitaci podloženou dostatečně odbornými vědomostmi a znalostmi a s důrazem na postižení klienta. Pro zkoušku doporučujeme použít zkušeného koně, využívaného v hiporehabilitaci. Uchazeč může použít i vlastního koně, se kterým pracuje.

Vysvětlení použitých zkratk:

HT = hipoterapie

AVK= aktivity s využitím koní

PPK = psychoterapie pomocí koní.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 3 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat tento požadavek:

Vysokoškolské bakalářské nebo magisterské studium se zaměřením na chov koní, hipologii, zooterapii nebo hiporehabilitaci a alespoň 5 let praxe v oblasti hiporehabilitace, odpovídající aktuálnímu obsahu příslušné profesní kvalifikace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícím orgánem nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici minimálně toto materiálně-technické zabezpečení:

- Místnost pro vykonání písemné části zkoušky vybavená počítačem s připojením na internet a tiskárnou
- Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů
- Stáj s koňmi, kteří jsou aktivně využíváni pro hipoterapii, minimálně 2 koně
- Speciální rampa pro vozíčkáře
- Jezdecké sedlo
- Madla, speciální deka
- Výstroj koní
- Ochranné pomůcky pro koně a pomůcky k výcviku koní
- Ochranné pomůcky pro jezdce

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické či prostorové vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace doklady (resp. jejich ověřené kopie) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 40 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Svaz chovatelů českého teplokrevníka

Česká hiporehabilitační společnost

Mendelova univerzita v Brně

Tělovýchovná jednota Orion Praha